Πάνος Δαμέλος

Είμαι ενεργό μέλος της ΑΝΤΑΡΣΥΑ από την πρώτη Συνδιάσκεψη (το 2011), οπότε και ψηφίστηκε οργανωτικό και θεσπίστηκαν δικαιώματα και υποχρεώσεις για τους «ανένταχτους», για όσα μέλη δηλαδή είναι στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ χωρίς να ανήκουν σε κάποια από τις οργανώσεις της. Βασικός λόγος για το ότι στρατεύτηκα στην υπόθεση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ ήταν το ότι συμφωνούσα –και συμφωνώ- με τα κεντρικά πολιτικά προτάγματα που είχε, ότι η κρίση μπορεί να ξεπεραστεί από τη σκοπιά των εργατικών συμφερόντων μόνο με ρήξη με ευρωζώνη, ΕΕ και ΔΝΤ, ότι το χρέος ούτε μπορούμε ούτε και πρέπει να το πληρώσουμε, ότι χρειάζεται να ξεκινήσουμε μια διαδικασία μετασχηματισμού της οικονομίας με δημόσιες τις τράπεζες και τις μεγάλες επιχειρήσεις, ότι συνολικά χρειαζόμαστε ένα πρόγραμμα που θα οξύνει τις ταξικές αντιθέσεις και θα συνδέει τις άμεσες ανάγκες της εργαζόμενης πλειοψηφίας για ξεπέρασμα της κρίσης με την αντικαπιταλιστική προοπτική, με το ερώτημα της συνολικής εξουσίας. Επίσης είδα την ΑΝΤΑΡΣΥΑ σαν ένα εργαστήρι για την ανασύνθεση της επαναστατικής αριστεράς, σαν μια διαδικασία που δυνητικά μπορούσε να οδηγήσει σε υπερβάσεις, νέες συνθέσεις, μια νέα ποιότητα – ένα σύγχρονο κομμουνιστικό φορέα.

Θα προσπαθήσω να εξηγήσω με απλά λόγια το γιατί βρίσκω μάλλον μάταιο πλέον να παλεύω για τα παραπάνω ως οργανωμένο μέλος της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Θα ξεκινήσω από αυτό που εντοπίζω ως κεντρικό πολιτικό πρόβλημα, το οποίο και οδήγησε στα σημερινά αδιέξοδα.

Μεταβατικό πρόγραμμα

Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ ήταν η μόνη δύναμη της αριστεράς που, από την αρχή της κρίσης, προέβαλλε την ανάγκη ενός μεταβατικού-αντικαπιταλιστικού προγράμματος ρήξεων, διαχωριζόμενη τόσο από την πρόταση συστημικής διαχείρισης του ΣΥΡΙΖΑ, όσο και από τη μεταφυσική επίκληση της αυτόματης λαϊκής εξουσίας του ΚΚΕ σε μία περίοδο όπου οι υποκειμενικές συνθήκες είναι εμφανώς ανώριμες. Ωστόσο, κατάφερε να υπονομεύσει η ίδια αυτό το

πολύτιμο εργαλείο. Φάνηκε ότι, παρά τις λεκτικές διατυπώσεις ότι αυτό το πρόγραμμα είναι πρόγραμμα *προς* την επανάσταση, η αντίληψη που επικρατεί στα ηγετικά κλιμάκια είναι ότι είναι μάλλον μετεπαναστατικό. Αυτό δεν είναι δίκη προθέσεων: είναι λογικό συμπέρασμα από τη μελέτη των ως τώρα πεπραγμένων – και έξι χρόνια ύπαρξης της ΑΝΤΑΡΣΥΑ είναι ένα επαρκές διάστημα για να βγάλουμε ασφαλή συμπεράσματα.

Έχει ειπωθεί επανειλημμένα ότι «η ΑΝΤΑΡΣΥΑ πρέπει να εμβαθύνει το μεταβατικό-αντικαπιταλιστικό της πρόγραμμα». Η αλήθεια είναι πως η ΑΝΤΑΡΣΥΑ δεν έφτιαξε ποτέ πρόγραμμα. Τα bullets είναι στόχοι πάλης, *γύρω* από τους οποίους θα έπρεπε να έχει δημιουργηθεί το πρόγραμμα, πράγμα που δεν έγινε ποτέ. Θα ήταν πραγματικά αφελής κάποιος για να πιστέψει ότι αυτό ήταν ατύχημα, ότι δεν ήταν συνειδητή επιλογή. Στην πραγματικότητα η αντίληψη που επικρατεί είναι ότι τα 5 bullets μάλλον αρκούν ως στόχοι πάλης, ότι ο ρόλος τους είναι απλώς να ξεσηκώσουν το κίνημα και την εργατική τάξη για να ανατρέψουν τον καπιταλισμό (και μετά προφανώς η νέα εργατική εξουσία με τις δομές της είναι αυτή που θα φτιάξει το πρόγραμμά της στις νέες συνθήκες – και γι'αυτό εμείς δεν χρειάζεται να ασχολούμαστε με αυτό). Επικρατεί η φοβία ότι ένα πρόγραμμα που θα ξεκινά από το σημερινό επίπεδο συνείδησης των μαζών, θα υπερασπίζεται τα συμφέροντα της μεγάλης πλειοψηφίας του κόσμου της εργασίας και θα μπορεί να συγκροτήσει την απαραίτητη συμμαχία εργατικών και μικροαστικών στρωμάτων θα είναι μάλλον «διαχειριστικό». Επί της ουσίας είναι μία παραλλαγή της λογικής που έχει υιοθετήσει το ΚΚΕ μιλώντας για «διαγραφή του χρέους και αποδέσμευση από την ΕΕ με λαϊκή εξουσία», υποβαθμίζοντας οποιονδήποτε μεταβατικό πολιτικό στόχο, γεγονός που άφησε ελεύθερο το πεδίο στον ΣΥΡΙΖΑ να εγκολπώσει σχεδόν πλήρως το ευρύτερο ρεύμα κατά του μνημονίου.

Μετωπολογία

Αυτή η αντίληψη αποτυπώθηκε και σε μια σειρά από επιλογές. Όταν η ΑΝΤΑΡΣΥΑ συγκροτήθηκε, συγκροτήθηκε ως μέτωπο των ιστορικών ρευμάτων της επαναστατικής αριστεράς – λογική που δεν θα ήταν λάθος, αν δεν έμενε πρακτικά μόνο εκεί, ως στατική απάντηση παντός καιρού για το τι μέτωπο χρειαζόμαστε, αγνοώντας τις αλλαγές που γίνονταν στην ελληνική κοινωνία. Γιατί όταν αντιλαμβάνεσαι πραγματικά την ανάγκη υλοποίησης ενός μεταβατικού προγράμματος, το οποίο συγκρούεται με το κεφάλαιο αλλά αναγκαστικά αρχίζει να υλοποιείται *στο έδαφος του καπιταλισμού,* δεν γίνεται να αντιλαμβάνεσαι ως μοναδικούς πολιτικούς συμμάχους τα ιστορικά ρεύματα της επαναστατικής αριστεράς. Ουσιαστικά, όταν η κοινωνία έψαχνε απαντήσεις και έπρεπε να απαντήσουμε σοβαρά στο «ποιο σχέδιο για την κοινωνία» και στο ποιο κοινωνικοπολιτικό μπλοκ μπορεί να το υλοποιήσει, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ απαντούσε στο «ποια αριστερά» και είχε το

βλέμμα στην αλλαγή των συσχετισμών εντός της αριστεράς – πράγμα που ίσως είχε νόημα το 2009, αλλά ήταν τραγικό λάθος για τη μνημονιακή περίοδο. Ακόμα κι αν γίνουν πλέον βήματα στον προγραμματικό λόγο της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, κάτι που δεν αποκλείεται, όσο κυριαρχεί αυτή η αντίληψη, τόσο θα υπονομεύει η ίδια το πρόγραμμά της.

Είναι αυτή η ακύρωση της μεταβατικότητας του προγράμματος που οδήγησε στην άρνηση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ να κινηθεί επιθετικά για να συγκροτήσει ένα ευρύτερο μπλοκ δυνάμεων γύρω από αυτό, αλλά αρκέστηκε στο να προσπαθεί να τους «πάρει τον κόσμο». Όταν το Μέτωπο Αλληλεγγύης και Ανατροπής έκανε μία προσπάθεια αριστερής διαφοροποίησης από τον ΣΥΡΙΖΑ στις περιφερειακές του 2010, και μάλιστα με εκλογικό αποτέλεσμα κατώτερο της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ δεν έκανε την παραμικρή πρόταση πολιτικής συνεργασίας για να ενισχύσει αυτή τη διαφοροποίηση. Αλλά και το 2012, όταν το ΜΑΑ επί της ουσίας είχε διαλυθεί καθώς οι βασικές δυνάμεις είχαν επιστρέψει στον ΣΥΡΙΖΑ, υπήρξε άρνηση συνεργασίας με τα μέλη του που επέμεναν να χαράξουν έναν άλλο δρόμο – και παρά το ότι δέχονταν έστω εν μέρει το πολιτικό πλαίσιο της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Το 2013-14, παρά το ότι η ΑΝΤΑΡΣΥΑ στη 2η Συνδιάσκεψη είχε πάρει απόφαση για μετωπική συμπόρευση και με δυνάμεις της ευρύτερης ριζοσπαστικής, αντι-ΕΕ αριστεράς, οι πολύμηνες συζητήσεις με το Σχέδιο Β και αγωνιστές που θα συγκροτούσαν στη συνέχεια την Παρέμβαση και τη ΜΑΡΣ οδηγήθηκε σε ναυάγιο, με συντρόφους που τις παρακολούθησαν να καταγγέλλουν ότι στη διάρκεια αυτής της διαδικασίας «προέκυπταν» νέες απαιτήσεις στο περιεχόμενο από πλευράς του ΝΑΡ κατά βάση, πράγμα που δείχνει ή ότι δεν υπήρχε πραγματική διάθεση για τη συνεργασία, ή ότι υπήρξαν τάσεις ηγεμονισμού και υποταγής των άλλων ρευμάτων. Η συνεργασία τελικά δεν ευοδώθηκε, στις ευρωεκλογές του 2014 ΑΝΤΑΡΣΥΑ και Σχέδιο Β έκαναν τις χωριστές τους καταγραφές και δεν μπορεί να είναι τυχαίο το ότι ο Γ. Ρούσης που συμμετείχε ενεργά στις συζητήσεις, εκείνη την περίοδο σταμάτησε να στηρίζει την ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Η συνεργασία ΑΝΤΑΡΣΥΑ-ΜΑΡΣ έγινε τελικά τον Ιανουάριο του 2015, αφού είχε αποδεκατιστεί η όποια δυναμική θα μπορούσε να έχει μία διάσπαση του ΣΥΡΙΖΑ τα προηγούμενα χρόνια και αφού ήταν (από το 2012) μη αναστρέψιμο το ρεύμα υπέρ του.

Ακόμα και μία από τις πολύ θετικές παρακαταθήκες της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, το εσωτερικό δημοψήφισμα που έγινε για την αποδοχή ή όχι της συνεργασίας με τη ΜΑΡΣ (δημοκρατική διαδικασία που δυστυχώς δεν συνηθίζεται στην οργανωτική ζωή της αριστεράς), υποκρύπτει ακριβώς την επιφυλακτικότητα με την οποία έγινε αυτή η συνεργασία. Είναι πολύ χαρακτηριστικό το ότι, ενώ η ίδια διαδικασία ακολουθήθηκε για να απορριφθεί η πρόταση συνεργασίας με τη ΛΑΕ, η συνεργασία με το ΕΕΚ εγκρίθηκε με συνοπτικές διαδικασίες από την ΚΣΕ – παρά το γεγονός ότι η ΜΑΡΣ είχε αποδεχτεί αυτούσια την πρόταση που είχε κάνει η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, ενώ η συνεργασία με το ΕΕΚ βασίστηκε σε νέο κείμενο που γράφτηκε από

κοινού!

Φτάνοντας έτσι στον Ιούλιο του 2015, με τον ΣΥΡΙΖΑ να κλονίζεται από τις αντιφάσεις του και από το ΟΧΙ του δημοψηφίσματος που έγινε ΝΑΙ από την κυβέρνηση μέσα σε 48 ώρες, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ πάλι αρνήθηκε να πάρει πρωτοβουλίες για τη συγκρότηση ευρύτερου μετώπου – παρά το ότι είχε επιβεβαιωθεί η θέση της ότι δεν γίνεται ακύρωση μνημονίων χωρίς σύγκρουση με τους δανειστές, χωρίς ρήξη με τον «ευρωπαϊκό δρόμο». Αντί να παρουσιαστεί ως ηγεμονική δύναμη που θα καλούσε τον κόσμο που αποχωρούσε από τον ΣΥΡΙΖΑ στη συγκρότηση κοινωνικού ***και πολιτικού*** μετώπου που θα πήγαινε το «ΟΧΙ» μέχρι το τέλος, επιχείρησε μόνο το πρώτο, ενώ επί του πολιτικού η στάση που επικράτησε ήταν στάση αναμονής: Ας διαχωριστούν πρώτα πλήρως από τον ΣΥΡΙΖΑ, ας συγκροτήσουν νέο φορέα, και μετά να δούμε τι λένε και αν υπάρχουν δυνατότητες συνεργασίας. Άλλη μία απόδειξη ότι στην πραγματικότητα η ηγεσία της ΑΝΤΑΡΣΥΑ αποφεύγει αυτό το «άβολο» για τους σχεδιασμούς της ενδεχόμενο, ότι απλά δεν θέλει να αναμετρηθεί με την πρόκληση συγκρότησης ευρύτερου μετώπου, έστω αρχικά μιας συνεργασίας με ενιαιομετωπική λογική, που θα κινηθεί επιθετικά και θα επιχειρήσει να υλοποιήσει ένα μεταβατικό πρόγραμμα ταξικής αντεπίθεσης. Η πράξη δείχνει ότι είναι άλλες οι προτεραιότητες: είναι η λογική της αυτόκεντρης κομματικής οικοδόμησης, η οποία αφήνει ακόμα και την ίδια την ΑΝΤΑΡΣΥΑ σε δεύτερη μοίρα. Είναι χαρακτηριστικό το ότι, ενώ η ΑΝΤΑΡΣΥΑ αποφασίζει εδώ και χρόνια (κυριολεκτικά) να νοικιάσει γραφεία, ακόμα δεν το έχει… καταφέρει. Αντίθετα, το ΝΑΡ πρόσφατα εγκαινίασε τα νέα γραφεία του. Φυσικά και δεν λέω ότι δεν έπρεπε να το κάνει! Όμως είναι πολύ ενδεικτικό των προτεραιοτήτων που υπάρχουν και της πολιτικής εκτίμησης για το τι προέχει. Και σίγουρα δεν είναι κακό να έχει κανείς τις προτεραιότητές του, όμως ας είμαστε τουλάχιστον ειλικρινείς. Όπως και με την περίπτωση του προγράμματος που όλο «γράφεται», έτσι και στην περίπτωση των γραφείων, πλέον δεν μπορούμε να μιλάμε για «παράλειψη» ή τυχαίο γεγονός: πρόκειται περί πολύ συνειδητών επιλογών. Και δεν είναι μόνο η περίπτωση των γραφείων που δίνει πολύτιμα συμπεράσματα, και η εφημερίδα της ΑΝΤΑΡΣΥΑ για παράδειγμα είναι εδώ και χρόνια… υπό έκδοση.

Δημοκρατική συγκρότηση

Έγραψα στην αρχή ότι η ΑΝΤΑΡΣΥΑ ήταν δυνητικά μια διαδικασία ανασύνθεσης της επαναστατικής αριστεράς και δημιουργίας ενός σύγχρονου κομμουνιστικού φορέα. Αυτό είχε να κάνει και με τη σύνθεσή της: οι τρεις μαζικότερες οργανώσεις της ΑΝΤΑΡΣΥΑ ήταν το ΝΑΡ, το ΣΕΚ και η ΑΡΑΝ (και αριθμητικά ακολουθούσαν οι «ανένταχτοι»). Με την εξαίρεση του ΣΕΚ, στις άλλες δύο οργανώσεις υπήρχε η αναζήτηση της αυτοϋπέρβασης, ενός νέου κομμουνιστικού φορέα, καθώς και απόψεις που διαπερνούσαν οριζόντια τις δύο οργανώσεις.

Μαζί με το ανένταχτο δυναμικό, δημιουργούσαν μία πλειοψηφία εντός της ΑΝΤΑΡΣΥΑ που πράγματι θα μπορούσε να ενοποιηθεί σε ανώτερο επίπεδο, βοηθώντας και τη μειοψηφία που δεν είχε σε πρώτο επίπεδο τέτοιες αναζητήσεις να συμβάλει σε μια τέτοια διαδικασία. Αυτό ήταν ουσιαστικά το στοίχημα της «ΑΝΤΑΡΣΥΑ των μελών», αυτό ήταν το πολιτικό σχέδιο το οποίο προσπαθήσαμε να προωθήσουμε μέσα από την ομώνυμη πρωτοβουλία το 2013 ή με το κείμενο «Με την ΑΝΤΑΡΣΥΑ της ελπίδας» το 2014, που υπογραφόταν από ανένταχτους, μέλη του ΝΑΡ και μέλη της ΑΡΑΝ.

Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, σε μεγάλο βαθμό, μέχρι πρόσφατα λειτουργούσε πρακτικά ως συνεννόηση κορυφής μεταξύ ΝΑΡ-ΑΡΑΝ-ΣΕΚ. Όμως ήταν ανοιχτό το στοίχημα της υπέρβασης, υπήρχε ως δυνατότητα. Με την αποχώρηση των ΑΡΑΝ-ΑΡΑΣ, αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς, διαμορφώνονται τέτοιοι συσχετισμοί στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ που (εκτός αν υπάρξει κάποια δραματική αλλαγή, πχ να μπουν νέες δυνάμεις, κάτι που όμως δεν φαίνεται πιθανό αυτή τη στιγμή) μάλλον δεν θα επιτρέψουν να λειτουργεί πλέον ως κάτι παραπάνω από μία συμμαχία-κεντρική συνεννόηση μεταξύ ΝΑΡ και ΣΕΚ. Αυτό έχει δείξει δυστυχώς ως τώρα και η σύντομη εμπειρία από τη λειτουργία της ΚΣΕ και του ΠΣΟ μετά τη διάσπαση. Πολιτικά αυτό είναι πρόβλημα όχι μόνο λόγω του ότι η δημοκρατική λειτουργία και ο αποφασιστικός ρόλος της βάσης είναι κάτι που ούτως ή άλλως θα έπρεπε να επιδιώκεται, αλλά και επειδή ΝΑΡ και ΣΕΚ έχουν αρκετά διαφορετικές αντιλήψεις σε μία σειρά από βασικά θέματα. Αυτό σημαίνει ότι η ΑΝΤΑΡΣΥΑ πλέον θα μπορεί να παίρνει μόνο «ανώδυνες» αποφάσεις με βάση τον όποιο κοινό τόπο των σχεδιασμών του ΝΑΡ και του ΣΕΚ, που πλέον αποτελούν όχι μόνο την απόλυτη πλειοψηφία, αλλά μάλλον και τα 2/3 της σύνθεσης του μετώπου.

Η υπόθεση της δημοκρατικής συγκρότησης της ΑΝΤΑΡΣΥΑ δεν προχωρά απλώς αργά: Κάνει βήματα προς τα πίσω. Τα εσωκομματικά δημοψηφίσματα ήταν μια ευχάριστη αναλαμπή, που όμως μάλλον δεν αλλάζουν τη συνολική εικόνα. Η δεύτερη Συνδιάσκεψη αποτέλεσε πισωγύρισμα σε σχέση με την πρώτη. Έπρεπε να βγάλει πολιτική απόφαση, οργανωτικό και θέσεις. Από αυτά κατάφερε μόνο το πρώτο. Το οργανωτικό παραπέμφθηκε στο ΠΣΟ, το οποίο ασχολήθηκε με το θέμα… μετά από ενάμιση χρόνο, όταν άνοιξε η κουβέντα για την τρίτη Συνδιάσκεψη, και ασχολήθηκε μόνο με τον τρόπο εκλογής αντιπροσώπων και οργάνων. Είναι προφανές ότι το οργανωτικό ενός μετώπου δεν μπορεί να αφορά μόνο αυτά, και είχαν γίνει ήδη εισηγήσεις πχ για συγκρότηση σε περιφερειακό επίπεδο με συντονιστικό, περιφερειακές συνδιασκέψεις κλπ – αλλά δεν θεωρήθηκε ποτέ αναγκαίο να συζητηθούν και να προχωρήσουν. Ακόμα χειρότερο είναι αυτό που έγινε με τις θέσεις: Ενώ είχε δημοσιευτεί εισήγηση της ΚΣΕ, πάνω στην οποία υποτίθεται καλούσε να γίνει διάλογος, ενώ κατατέθηκαν δεκάδες κείμενα αλλά προτάθηκαν και συγκεκριμένες τροπολογίες, όλες αυτές οι τροπολογίες παραπέμφθηκαν στην ΚΣΕ – και από εκεί στα σκουπίδια! Οι Θέσεις της 2ης

Συνδιάσκεψης λοιπόν είναι απλά η εισήγηση που είχε γράψει η ΚΣΕ, σαν να μην έγινε κανένας διάλογος μετά από αυτό. Αν αυτό δεν αποτελεί καθαρό εμπαιγμό όσων μπήκαν στη διαδικασία να διαβάσουν τις θέσεις και να προτείνουν τροποποιήσεις, δεν ξέρω πώς αλλιώς χαρακτηρίζεται. Επειδή λοιπόν τίποτα δεν προμηνύει κάτι καλύτερο για την 3η Συνδιάσκεψη, προσωπικά δεν σκοπεύω να συμμετέχω σε άλλη μία διαδικασία με τέτοιους όρους. Αυτές, σύντροφοι, δεν είναι διαδικασίες σοβαρού μετώπου.

Λαϊκή Ενότητα

Για να αποφευχθούν οι κάθε λογής ερμηνείες, ας ξεκαθαρίσω ότι η αποχώρησή μου από μέλος της ΑΝΤΑΡΣΥΑ δεν έχει να κάνει με μετατόπιση προς τον χώρο της ΛΑΕ. Η ΛΑΕ συγκροτήθηκε συνειδητά με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η ηγεμονία του Αριστερού Ρεύματος. Αυτό μπορεί να μην ήταν τόσο κακό αν δεν μιλούσαμε για μια ηγεσία που:

α) Ξανασερβίρει επί της ουσίας το σχέδιο ΣΥΡΙΖΑ – με δραχμή. Οι βασικές προβληματικές είναι εκεί: Ο κυβερνητισμός, η επίκληση στην «επιστροφή στην ανάπτυξη» και η σαφής ροπή στη σοσιαλδημοκρατία-κεϋνσιανισμό, τα μισόλογα «για να μην τρομάξουμε τον κόσμο» καθώς και η παντελής έλλειψη αυτοκριτικής. Είναι χαρακτηριστικό ότι, ενώ το Αριστερό Ρεύμα στις αναλύσεις του έλεγε ότι η ΕΕ δεν μεταρρυθμίζεται, τώρα στελέχη του λένε ότι η ΕΕ «δεν είναι τελειωμένη υπόθεση» και ότι «αν χρειαστεί θα κάνουν δημοψήφισμα» (τέτοια σιγουριά ότι η όποια λύση θα έρθει αποκλειστικά δια της ανάθεσης σε μια κυβέρνηση της ΛΑΕ, που δεν χρειάζεται να οξύνουμε σήμερα την αντι-ΕΕ πάλη...), ενώ ακόμα και το ζήτημα της αναγκαίας εξόδου από το ευρώ υποβαθμίζεται από την ηγεσία της ΛΑΕ.

β) Έχει πλέον ιστορικό αποτυχιών. Απέτυχε σαν εσωκομματική αντιπολίτευση να εμποδίσει την πλήρη συστημική ενσωμάτωση του ΣΥΡΙΖΑ – ο Τσίπρας διαπραγματευόταν το νέο μνημόνιο και η ηγεσία της ΛΑΕ ακόμα ψέλλιζε ότι «στηρίζει ολόψυχα την κυβέρνηση». Και στη συνέχεια «κατάφερε» να πάρει ένα σχήμα που αποτελούσε την τρίτη σε μέγεθος κοινοβουλευτική ομάδα, που είχε μέσα υπουργούς και άπλετο τηλεοπτικό χρόνο, και να το προσγειώσει στο εξωκοινοβούλιο – και χωρίς να έχει τις όποιες ιδεολογικές αγκυλώσεις της ΑΝΤΑΡΣΥΑ...

γ) Δεν μπορεί να εμπνεύσει. Αποπνέει παλαιοκομματισμό, γραφειοκρατία, «καμαρίλα» και ατολμία. Ειδικά με τους νέους, που είναι αυτοί που πρέπει να πάρουν την υπόθεση της ρήξης στα χέρια τους, καθώς το δικό τους κυρίως μέλλον παίζεται, η ηγεσία της ΛΑΕ δύσκολα θα αποκτήσει διαύλους επικοινωνίας – όσα έξυπνα σποτάκια κι αν γυριστούν. Οι δε πρόσφατες δηλώσεις του Π. Λαφαζάνη, ότι δήθεν ο κόσμος στο δρόμο τους ζητάει συγνώμη, είναι στα

όρια της γραφικότητας. Και επειδή η ΛΑΕ χτίστηκε ως το μετωπικό όχημα του Αριστερού Ρεύματος, και άρα έχει χρησιμότητα μόνο εφόσον εξασφαλίζει την ηγεμονία του Αριστερού Ρεύματος, η Λαϊκή Ενότητα δεν μπορεί να είναι το μέτωπο που χρειαζόμαστε.

Οπότε;

Η αριστερά είναι σε μία εξαιρετικά δύσκολη συγκυρία. Κανένας από τους βασικούς σχηματισμούς που παραμένουν στην αριστερά (ΑΝΤΑΡΣΥΑ, ΛΑΕ) δεν φαίνεται να μπορεί να δώσει προοπτική (στο ΚΚΕ συνειδητά αναφέρθηκα λιγότερο, καθώς με την αδιέξοδη γραμμή του και τα τείχη που έχει υψώσει απέναντι στην υπόλοιπη αριστερά και στο κίνημα έχει κάνει σαφές ότι δεν θέλει καν να ανήκει σε μια τέτοια συζήτηση). Όμως η περίοδος που διανύουμε έχει πραγματικά ανάγκη από ελπιδοφόρες απαντήσεις, από ένα σχέδιο στο οποίο να αξίζει να στρατευτούμε ολόψυχα. Με δεδομένα τα πολύ σκληρά μέτρα του τρίτου, «αριστερού» μνημονίου τα οποία αρχίζουν ήδη να υλοποιούνται, είναι πολύ ορατό το ενδεχόμενο η ήττα της αριστεράς σε επίπεδο κοινωνίας να είναι οριστική και να διαρκέσει πολλά χρόνια. Και ο πιο σίγουρος τρόπος να γίνει αυτό, είναι να συνεχίσουμε να στρατευόμαστε σε δύο αδιέξοδα (για διαφορετικούς λόγους το καθένα) σχέδια.

Νομίζω ότι η αναγκαία και επείγουσα τομή στην αριστερά δεν μπορεί να προέλθει μόνο «εκ των έσω», αλλά κυρίως από ανεξάρτητες πρωτοβουλίες, που θα επιχειρήσουν να συμπαρασύρουν και τους υπάρχοντες σχηματισμούς. Είναι σημαντικό για μια τέτοια προοπτική το ότι υπάρχουν ήδη δυνάμεις που δεν έχουν εγκολπωθεί από αυτά τα δύο σχέδια (το τι ρόλο θα παίξουν τελικά μένει να φανεί), αλλά θα είναι κομβικό και το να απεγκλωβιστούν αγωνιστές και δυνάμεις από αυτά – αυτό κάνω, στο βαθμό που μου αντιστοιχεί, με την αποχώρησή μου. Το ότι και οι δύο σχηματισμοί σε αυτή τη φάση είναι εξωκοινοβουλευτικοί δημιουργεί μια ευκαιρία: Δεν μπορεί κανείς τους να ισχυριστεί σοβαρά ότι το δικό του σχέδιο είναι αυτό που δίνει προοπτική και εμπνέει-συσπειρώνει τις μάζες. Ο χρόνος λειτουργεί φαινομενικά υπέρ τους: Όσο δεν εμφανίζεται κάτι άλλο, όσο δεν γίνεται πραγματική ανασύνθεση στην αριστερά, τόσο θα μοιράζονται αγωνιστές και δυνάμεις μεταξύ αυτών των δύο πόλων. Το να μείνουν έτσι τα πράγματα μπορεί να υπηρετεί κομματικούς σχεδιασμούς, όμως στη συνολική εικόνα μπορεί να σημαίνει μονιμοποίηση της ήττας για την αριστερά, καταδίκη της σε «χαμηλές πτήσεις», ανεπανόρθωτο πλήγμα σε πολιτικό επίπεδο και κλείσιμο του ρήγματος εξουσίας με αδυναμία απάντησης από τα αριστερά. Υπάρχει άμεση ανάγκη να πάνε τα πράγματα αλλιώς, να «ξαναμοιραστεί η τράπουλα» στην αριστερά, να αναζητηθούν πιο πρωτότυπες απαντήσεις που θα πατάνε πάνω στο αίτημα για πραγματική δημοκρατία και θα το ενσωματώσουν σε ένα σχέδιο ρήξης με τους ιμπεριαλιστικούς μηχανισμούς και μετασχηματισμού της οικονομίας. Η παγίωση της

σημερινής εικόνας θα είναι η ταφόπλακα της αριστεράς στην Ελλάδα.

Επίλογος

Στις εκλογές του Σεπτεμβρίου στήριξα και ήμουν υποψήφιος με την ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Το σκεπτικό μου ήταν πως, μετά τη μνημονιακή κατάληξη του ΣΥΡΙΖΑ, ήταν σημαντικό να κρατηθεί όρθιο ό,τι μπορούσε από την αριστερά – και, παρά τα προβλήματα που περιέγραψα παραπάνω, εξακολουθώ να πιστεύω ότι η προσέγγιση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ έχει πιο υγιείς βάσεις από αυτήν της Λαϊκής Ενότητας. Δεν «φεύγω» από τον χώρο της αντικαπιταλιστικής αριστεράς. Ωστόσο αυτή την περίοδο είναι ανάγκη να γίνει μία ουσιαστική ανασύνθεση, να ανασυγκροτηθεί η αριστερά, και οι απαντήσεις που έχει δώσει ως τώρα η ΑΝΤΑΡΣΥΑ είναι εμφανές πως δεν αρκούν. Γενικά, η αντίληψη ότι στην ουσία δεν μπορεί να γίνει τίποτα καλύτερο (αν πρώτα δεν φτιάξουμε ισχυρό κομμουνιστικό κόμμα, αν πρώτα δεν φτιάξουμε άλλο εργατικό κίνημα, αν πρώτα δεν δυναμώσει το αντικαπιταλιστικό μέτωπο κοκ) είναι μία αντίληψη που τείνει να αυτοεπιβεβαιώνεται: το ίδιο κάνει και το ΚΚΕ. Όμως καθήκον των κομμουνιστών δεν είναι να προβλέπουν δεινά αλλά να παρεμβαίνουν και να τα αποτρέπουν, να συμβάλλουν καθοριστικά στο να πάνε τα πράγματα αλλιώς. Όχι, δεν θα με πείσει κανείς ότι ήταν μονόδρομος οι εξελίξεις των πέντε μνημονιακών ετών, ότι η ΑΝΤΑΡΣΥΑ δεν μπορούσε να κάνει τίποτα άλλο, ότι ήταν γραφτό να παρακολουθεί την άνοδο του ΣΥΡΙΖΑ και, ακόμα και μετά τη μνημονιακή του καταστάλαξη, να μην μπορεί να αυξήσει ουσιαστικά ούτε την επιρροή της, ούτε τη βάση των μελών της. Όχι σύντροφοι, κάτι κάναμε κι εμείς λάθος. Και είναι εξοργιστική η άρνηση της πλειοψηφίας, στο τελευταίο ΠΣΟ, να κάνει την οποιαδήποτε αυτοκριτική, καταψηφίζοντας μάλιστα τις αντίστοιχες τροπολογίες που κατατέθηκαν, και δεν αφήνει περιθώρια για αισιοδοξία. Για να αλλάξεις, πρέπει πρώτα να παραδεχτείς ότι δεν τα έχεις κάνει όλα σωστά.

Σε καμία περίπτωση δεν ξεγράφω το πολύτιμο δυναμικό της ΑΝΤΑΡΣΥΑ (ούτε της ΛΑΕ) από την αναγκαία διαδικασία ανασύνθεσης, κανείς δεν περισσεύει και ειδικά ο χώρος της ΑΝΤΑΡΣΥΑ είχε μεγάλη συμβολή τόσο στους αγώνες των τελευταίων χρόνων όσο και σε επίπεδο θεωρητικής συμβολής. Όμως η υπέρβαση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ δεν θα παιχτεί στις διαδικασίες της, θα παιχτεί κυρίως στο εσωτερικό των οργανώσεών της. Ως εκ τούτου, δεν βρίσκω πια νόημα στο να φέρω την ιδιότητα του μέλους της. Άλλωστε, για να είναι κάποιος ενεργός στο κίνημα ή για να συμμετέχει στο διάλογο της αντικαπιταλιστικής αριστεράς δεν χρειάζεται να είναι μέλος της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, εφόσον και η ΑΝΤΑΡΣΥΑ αδυνατεί σε μεγάλο βαθμό να σχεδιάσει έστω τη συντονισμένη παρέμβασή της στο κίνημα και η κάθε οργάνωση ακολουθεί το δικό της σχεδιασμό. Εκτιμώ αφάνταστα πολλούς συντρόφους και συντρόφισσες που γνώρισα στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ, κρατώ στενότερη σχέση με την Ενωτική Πρωτοβουλία

Παρέμβασης και Διαλόγου που τη θεωρώ ίσως την οξυδερκέστερη συσπείρωση αγωνιστών εντός της ΑΝΤΑΡΣΥΑ και ελπίζω σύντομα να ξαναβρεθούμε και οργανωτικά μαζί με όλο το δυναμικό της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, σε ένα ευρύτερο σχήμα με πραγματικά ενιαιομετωπική αντίληψη. Μέχρι τότε, προσωπικά δεν μπορώ άλλο να αισθάνομαι μέρος του προβλήματος.